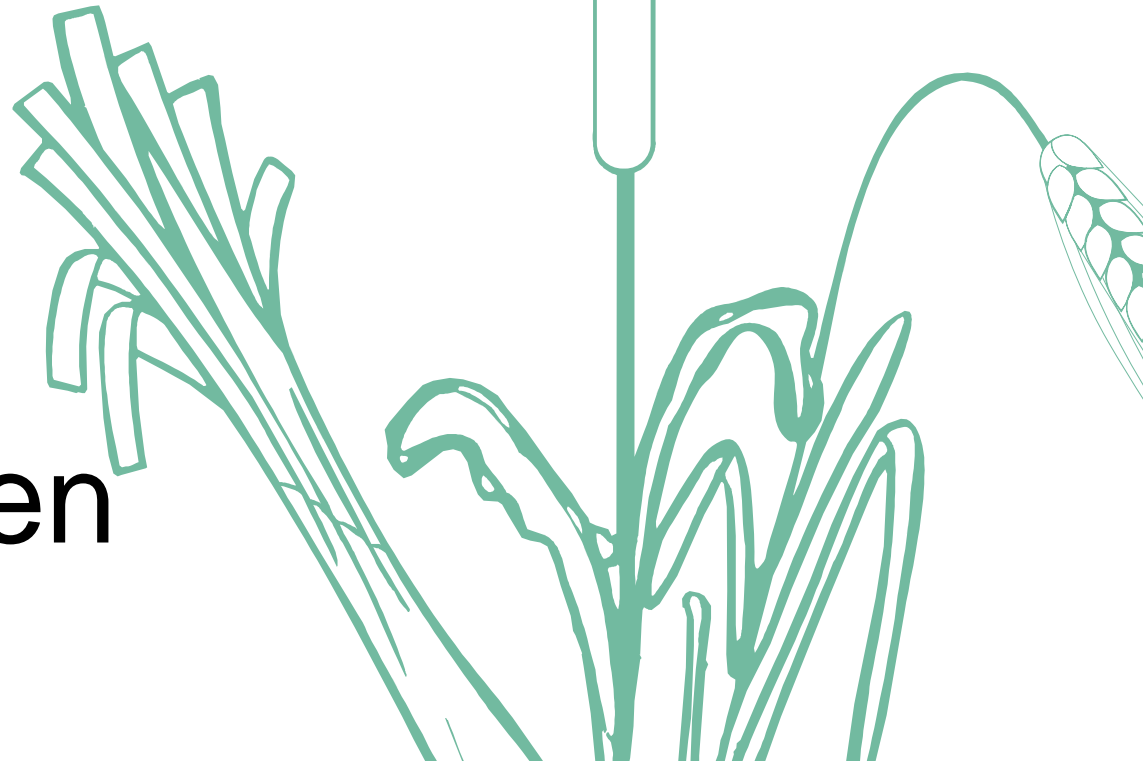

Fangvekster i grønnsaksproduksjonen

- Fordeler og utfordringer med fangvekster
- Ulike frøblandinger til ulike vekstperioder
- Noen kjappe forsøksresultater

Fangvekster i grønnsaker

6 fordeler med fangvekster ..og noen utfordringer

1. **Bedrer jordkvaliteten;** ved at moldinnhold, jordliv og grynstruktur bygges opp.
2. **Fangeeffekten på jord og næring;** reduserer faren for avrenning av jord og næring utover høst, vinter og vår. Gunstig for miljøet og agronomien.
3. **Forgrodeeffekten:** Fangvekster holder næringa i øvre jordlag i overjordisk eller underjordisk plantemateriale. Når dette brytes ned er det ofte lett tilgjengelig plantenæring. Forskjell mellom arter hvor stor denne effekten er og når den kommer.
4. **Sanerende og/eller oppformerende effekt på planteskadegjørere:** I enkelte tilfeller kan noen av artene som brukes ha positiv effekt mot flere sykdommer og skadedyr. Bla. havre mot svartskurv, og enkelte sorter av oljereddik har effekt mot nematoder. Samtidig kan arter ha oppformerende effekt, f.eks oljereddik på klumprot, kålflue, etc.
5. **Jordløsning:** Planter med djupe røtter kan virke som biologiske jordløsnere. Dette er mer stabilt enn mekanisk løsning, da veggen i gangene etter planterøtter og meitemark (biogangene), blir armert med roteksudater, slim fra meitemark osv.
6. **Vekstskifte:** Et viktig element i dagens spesialiserte produksjoner - fangvekster en mulighet til å bedre vekstskiftet.

Fangvekster i grønnsaker

Bruk frøblanding som passer vekstperioden:

- Etter tidlighold - Sommerblandinger som dør ut ved frost:
 - Honningurt, bokhvete, havre, oljereddik, perserkløver, sommer(fór)vikker, m.fl.
 - Bør ikke sås senere enn juli. Pusses ned før frøspredning. Fryser ut tidlig vinter.
- Etter sommerhold - Sommerblanding + overvintringsarter:
 - F.eks. Pioneerblandingen (vintervikke, blodkløver, honningurt, italiensk raigras)
 - Sås denne tidlig vil ikke vikke overvintre. Sås den fra ca midten august vil den overvintre og vokse videre på våren. Fin dersom du har et sent hold neste sesong.
- Etter tidlig høsthold - Vintergrønne blandinger
 - Høstrug eller -hvete og vintervikke. Bør sås innen 10.sept for å få god nok etablering før vinteren. Øk såmengde ved sen såing. Mndskiftet aug/sept = 12 kg rug + 4kg vikke.
- Fangvekster etter sent høsthold – er det mulig?
 - ..må i så fall etableres i kulturplantas veksttid, gjerne ved siste radrensing. Forsøk gjennomført.

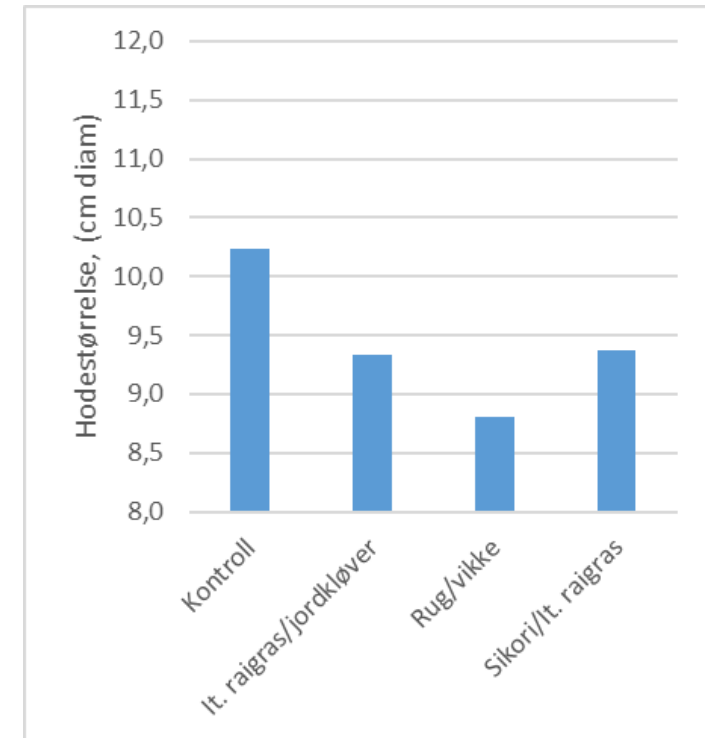
	Såmengde per daa	Kommentar
Arter som dør i løpet av vinteren		
Honningurt	1-2 kg	Svært aktuell da den ikke er i slekt med noen av kulturplantene våre.
Havre	15-20 kg	Skal være effektiv til å bekjempe svartskurv.
Oljereddik	1,5-2 kg	Må såes innen juli for å ha den rette effekten. Uavklart om den opprettholder klumprotmitta.
Ettårig raigras (weberwoldsk raigras)	2-3 kg	Bør såes innen slutten av juli for å få god nok effekt.
Gul sennep	0,5-1,0 kg	Sådjup 2-3 cm. Går lett i stökk. Må prøves mer.
Bokhvete	4-7 kg	Kan ta opp tyngre bundet P enn andre arter, og dermed gjøre fosforet mer tilgjengelig for neste års vekster.
Blandinger som overvintre		
Rug	Vår/sommer: 2-4 kg Seinere såing: ca. 20 kg September: 40 kg	Gir god biomasse. Enkel å få til.
Rug + lodnevikke	12 kg rug 4 kg lodnevikke	Liten vits å ha med lodnevikke om man ikke får sådd innen utgangen av august (Vestfold-forhold). Se over.
Vanlig engfrøblanding	2,5 kg, gjerne med 300 g luserne	Minst aktuell om den får stå som eng året etter. Kan såes uten dekløver til litt før august.
Pioneerblanding	Såing vår: 4 kg Såing ca. midten av august: 7 kg	Pioneerblanding består av honningurt, lodnevikke, italiensk raigras og blodkløver. Dersom den såes om våren fullfører den livssyklusen og dør på høsten. Såes den fra august, overvintre den. Kan da være lurt at den får stå og vokse litt. Såpass dyrt såfrø at den ikke bør såes senere enn slutten av august – men det kommer an på høsten.
Italiensk raigras	Som underkultur i korn: 0,75 kg Som fangvekst etter tidlig høsta kultur: 2-3 kg	Som underkultur i korn kan gjerne 250 g kornkløver blandes inn. Bør ikke sås senere enn august.
Planter/blandinger som kan løsne jord		
Gul steinkløver	2 kg	Husk smitte med rett Rhizobium-bakterier rett før såing Sådjup: 1-2 cm NB! Er 2-årig. Bør nok såes med en dekkvekst, hvis ikke blir ugraskonkurransen stor.
Luserne	300 g i ei engfrøblanding	Se under vanlig engfrøblanding. Ingen vits å så om den ikke får stå minst ett år etter gjenlegget.
Oljereddik		Se over.
Pioneerblanding		Se over.
Sikori	3-400 g som gj.legg i korn, ev med en grasart Også aktuell i eng.	Foreløpig lite prøvd i reinbestand i Norge. 0,6-1 kg kan være aktuelt. Blanding 0,3-0,5 kg i engfrøblanding kan være aktuelt. Kan lett bli et nytt rotgras, og må behandles deretter. Må stå minst ett år etter såing for at den skal ha effekt.

Fangvekster i grønnsaker – sent høsthold

Fangvekster etter sent høsthold – er det mulig?

Glimt fra fangvekstetablering i brokkoli høsthold.

Hvor sent kan man så?

- Rug og raigras overvintret bra ved alle såtidspunkt 9.9 - 16.9 og 23.9.2020. Varm og lang høst I 2020 – ikke normalen.
- Noen få planter av vintervikke og blodkløver overvintret, men for lite.

Høstetablering av fangvekster

4 vekster

- Vintervikke
- Rug
- Italiensk raigras
- Blodkløver

Tre såmengder

- Normal
- +50 %
- +100%

Tre såtidspunkt

- 9.sept
- 16.sept
- 23.sept

Registrerer: Dekningsgrad, overvintring, ugraskonkurranse, N-innhold, aggregats